proLékaře.cz | 19.11.2026

RECENZE KNIHY

PHONIATRICS II – SPEECH AND SPEECH FLUENCY DISORDERS – LITERACY DEVELOPMENT DISORDERS

Mgr. Anna Chromá [1]

Anna Chromá

Publikace *Phoniatrics II* je určena jak studentům, tak absolventům lékařských fakult a přidružených zdravotnických oborů působícím v zemích Evropské unie. Jedná se o svazek navazující na publikaci *Phoniatrics I* vydanou v roce 2020. Kniha si klade za cíl přiblížit a shrnout současné poznatky v oblasti vybraných poruch řečové komunikace, mezi něž jsou zahrnuty dysglosie, poruchy rezonance, velofaryngeální insuficience, poruchy fluence a poruchy vývoje gramotnostních dovedností.

Kniha je rozdělena do tří hlavních kapitol, které se dále dělí na podkapitoly obsahující základy jednotlivých diagnóz, popis speciálních typů těchto diagnóz, diagnostiku a diferenciální diagnostiku, prevenci a možnosti rehabilitace u jednotlivých poruch. Publikace je koncipována jako učební text a v rámci většiny kapitol je doplněn velmi bohatý obrazový materiál a odkazy na videa. Jako potenciálně problematickou vnímám nejednotnost publikace projevující se například v odkazování na Mezinárodní klasifikaci nemocí. Někteří autoři citují 10. revizi, další 11. revizi a někteří preferují citaci manuálu DSM-5, přičemž většinou nedochází k jejich komparaci v rámci jedné problematiky, ale jsou voleny čistě dle preference autora.

V první kapitole je podrobně zpracována problematika dysglosie, velofaryngeální insuficience a poruch rezonance. Z pohledu klinického logopeda hodnotím jako velmi přínosné zpracování problematiky orofaciálních myofunkčních poruch a ankyloglosie. Takto ucelený přehled doposud chyběl, přitom právě společné nazírání problematiky může sloužit jako potřebný odrazový můstek pro kvalitní mezioborovou spolupráci klinického logopeda s pediatry, foniatry, stomatology či ortodontisty.

V podkapitole věnované diferenciální diagnostice vnímám jako problematickou část věnovanou vývojové poruše jazyka. Je užívána 10. revize Mezinárodní klasifikace nemocí a zároveň není brán v potaz nový konsenzus ani terminologie vzniklá díky studii CATALISE, která mimo jiné odmítla diskrepanci neverbálního a verbálního měření intelektu jako diagnostické kritérium. Zastaralé nahlížení vývojové poruchy jazyka, která je častou komorbiditou rozštěpových vad, by mohlo mít potenciálně negativní vliv na dostupnost a kvalitu poskytované péče.

V druhé kapitole je zpracována problematika poruch fluence. Větší část textu je věnována vývojové koktavosti, menší pak neurogenní a psychogenní koktavosti a breptavosti. Vzhledem k tomu, že jeden z autorů sám připouští nízkou pozornost věnovanou problematice breptavosti v dosavadní literatuře, je škoda, že ani tato publikace nedává tématu větší prostor. V rámci diagnostiky a diferenciální diagnostiky se jeví jako překvapivá výrazně obsáhlá část věnovaná vyšetření hlasu, která by si pravděpodobně zasloužila samostatnou kapitolu. Její začlenění mezi poruchy fluence bez bližšího uvedení a zařazení do kontextu tedy může na čtenáře působit matoucím dojmem. Velmi pozitivně naopak vnímám vyzdvižení sociální roviny poruch fluence, a to jak v diagnostickém procesu, tak v prevenci a rehabilitaci. Publikace tak částečně odráží celosvětovou změnu paradigmatu ve vnímání poruch fluence. Nyní jsou více nahlíženy v kontextu dopadu na kvalitu života a prožívání jednotlivce i jeho nejbližších, zejména s ohledem na pacientem definované a preferované cíle terapie.

Třetí kapitola se zabývá poruchami vývoje gramotnostních dovedností, přičemž velká většina textu je věnována dyslektickým obtížím. Velmi kvalitně je zde zpracována problematika fonologického uvědomování a jeho mapování již v předškolním věku. Vzhledem k aktuálním změnám v přístupu ke školní zralosti v České republice

[1] Mgr. Anna Chromá, Klinická logopedie PaedDr. Věry Kopicové, Zdislavická 720/2, Praha 4, Česká republika, E-mail: annachroma@email.cz.

proLékaře.cz | 19.11.2026

a požadavku na zhodnocení zralosti také odborným lékařem vnímám tento text jako možný zdroj informací pro rozvahu mezi klinickým logopedem a foniatrem, zejména u dětských pacientů s neurovývojovými poruchami. Významným přínosem této kapitoly je popis dopadu poruch učení na kvalitu života jedince. Jedna z podkapitol je věnovaná komorbidním poruchám, zejména ADHD. Bohužel zde nenalézáme kvalitně zpracovanou podkapitolu věnovanou komorbiditě poruch vývoje gramotnostních dovedností s vývojovou poruchou jazyka. Její zařazení by jistě bylo opodstatněné.

Publikace přináší hodnotné shrnutí aktuálních informací na poli poruch řečové komunikace jak pro studenty, tak pro lékaře a zdravotnické pracovníky. Lze ji dobře využít nejen ke studiu, ale i jako možný základ společné rozvahy mezi klinickými logopedy a foniatry či jinými lékaři nad péčí poskytovanou společným pacientům.

Literatura

ZEHNHOFF-DINNESEN, A. am; SOPKO, J.; MONFRAIS-PFAUWADEL, M.-C. a NEUMANN, K., 2025. *Phoniatrics II: Speech and Speech Fluency Disorders – Literacy Development Disorders.* Springer Nature. ISBN 978-3-031-25175-7.